

Blanka Adensamová

Živote, postůj, já jsem tvůj...

S touto zajímavou, příjemnou a pohlednou dámou jsem se setkala před lety při jedné společenské akci. Moc hezky jsme si tenkrát popovídaly. Kromě skla, k němuž jsem získala vztah v mládí, jsme si povídaly také o Japonsku, kde jsem mnohokrát točila filmy a ona zase vystavovala své skleněné sochy. Od našeho prvního seznámení jsme se však víc než deset let neviděly, a tak jsme své nynější setkání začaly stručnou rekapitulací uplynulých let. Došlo pochopitelně i na osobní věci. Když jsem ji pochválila, jak pořád pěkně vypadá, sklopila oči a pak s rozpačitým úsměvem ve tváři, jakoby omluvně, pravila: „No, už to není, co to bývalo. Přibrala jsem pár kil kvůli hormonům na štítnou žlázu.“ Odpověděla jsem: „A já zas kvůli své lenosti.“ Srdečně jsme se obě rozesmály a těch uplynulých deset let jako by vůbec nebylo. A tak jsme si začaly uvolněně povídat.

Pocházíte z Turnova, tedy z kraje šperkařů, jak to, že jste se rozhodla věnovat sklu, a ne tvorbě šperků?

Šperk mě nelákal, zato sklo mělo pro mne v sobě cosi magického. Třeba jen taková jasnovidická koule, co ta v sobě skrývá magie a kouzle! Jednou, ještě jako dívka v pubertě, jsem se dostala do jakési sklárny, kde jsem viděla, jak sklo vzniká, a úplně mě to podmanilo. Ve chvíli, kdy se oheň a písek proměnil v kapalinu, která se ve vteřině změnila ve studený křišťál připomínající led, jsem si připadala jako svědek čehosi velice mysteriózního. Myslím, že na většinu lidí tavení skla takhle nějak působí, protože při něm vznikají až zázračné okamžiky. Ve středověku bylo sklo vzácností, byla to doména pouze královských nebo šlechtických rodů. Je to prostě neobyčejná surovina.

Po absolvování Střední uměleckoprůmyslové školy sklářské v Železném Brodě jste studovala na VŠUP u profesora Stanislava Libenského, což je pro sklářského výtvarníka asi ta nejlepší vizitka.

Byl to jeden z nejlepších profesorů na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, nesmírně chytrý a talentovaný člověk a také výborný pedagog. Vlastní děti neměl, a tak se velice věnoval nám, svým posluchačům. Byli jsme pro něj jako rodina. Pan profesor Libenský byl také velmi zábavný, měl obrovský komediální talent. Když se rozpovídal, mohli jsme na něm všichni oči nechat a naslouchali jsme mu hodiny a hodiny. Měl přehled o celosvětovém moderním umění, takže nás nevyučoval jenom sklu. Věnovali jsme se převážně volnému umění – kresbě, malbě nebo sochařině – a teprve v závěru semestru jsme dělali klauzurní práce ze skla. Díky tomu jsme byli velice dobře vyškolení i v ostatních oborech tvorby, což nám kolegové z jiných ateliérů na škole záviděli. Bylo to moc pěkné studium.

Sama mám sklo velice ráda, protože pocházím z kraje, kde se vyrábí, ale vím také, jak fyzicky náročná práce to je. Jako středoškolačka jsem totiž chodila na povinnou praxi do skláren...

Máte pravdu, výroba skla je nesmírně těžká a fyzicky náročná. Myslím, že teprve po letech jsem pochopila pana profesora Libenského, proč do svého ateliéru nechtěl vůbec brát holky. Vždycky si vybíral hlavně kluky, jen jednou začas se k němu dostala nějaká dívka. Jak sám říkával, prý proto, aby u něho v ateliéru nebyla nuda... (*smích*). Myslím, když to spočítám, že nás u něho studovalo od prvního do šestého ročníku maximálně pět. Dneska mu dávám za pravdu, protože to je tak velká dřina, že ji může skutečně zvládnout jenom mužský. Jsou to tony materiálu, sádry, písku, forem, s nimiž se musí do pece, z pece, do auta a do jiných dílen, protože například skleněné sochy, které dělám já, ve sklárně dělat nelze. Co si v ateliéru vymodeluji, na co udělám formy, utavím, musím ještě rozvážet po speciálních dílnách. Každá ta dílna stojí několik milionů a já ji potřebuji tak jednou za půl roku, takže pro mne by neměla smysl, ale bez ní se neobejdu. Jsou to vlastně takové řemeslné ateliéry, kde se sklo brousí, pískuje, leští a podobně. Je v nich většinou zaměstnáno jen několik lidí, no a právě za těmi musím, abychom to mé dílo společně dotvořili.

Jak se vám se skláři spolupracuje?

Na úzkou spolupráci s nimi jsem si zvykla již během studentských let, kdy jsme každým rokem jezdili tři týdny v září na povinnou vysokoškolskou praxi do sklárny Karolinka. Takže kraj, z něhož pocházíte, jsem měla možnost dobře poznat. Valašsko a Beskydy jsou krásné a jsou tam taky bezvadní lidé. Místní skláři měli pokaždé radost z toho, když jsme mezi ně přijeli. Obdivovali jsme je, protože dokázali zrealizovat to, co jsme si my vymysleli. Popouštěli jsme uzdu

fantazii, aniž bychom znali praxi, a tak mezi těmi zkušenými foukači a námi vznikala taková hezká symbióza. Foukání a sklárny jsem však již opustila, a to ze dvou důvodů – jednak proto, že při zpracování skla hraje určitou roli také náhoda, a pak proto, že vlastně nejsem já sama jeho celkovým tvůrcem. Navíc nikdy nevím, co přesně do detailu může vzniknout. Proto jsem dala přednost těžšímu přístupu tvorby a pořídila jsem si vlastní elektrické pece, kde jinou technologií mohu do milimetrových detailů sledovat precizně svou myšlenku od kresby přes modelování až po utavení díla. Je to sice těžší, nejnáročnější a nejdražší technika, ale jsem při tvorbě skla naprostým „pánem“ já. Od začátku jsem totiž chtěla pouze jedno – vdechnout sklu duchovní rozměr a nabít ho emocemi tak jako volné umění. Teď mi jde víc než o sklo právě o to umění.

Jak se udržujete v kondici, která je jistě pro tak náročnou práci nezbytná?

Měla jsem to štěstí, že jsem byla vychovávána jak k umění, tak ke sportu. Moje maminka měla obrovský pěvecký talent, a proto chtěla, aby ze mě byla zpěvačka. Jenže já jsem po ní talent nezdělala, takže když jsem neuspěla na hudební škole, dala mě na balet, na divadlo a podobné záležitosti. Tatínek, veliký sportovec, měl jako koníček kreslení, a tak mě učil kreslit a zároveň mě vedl ke sportu. Dělala jsem gymnastiku, krasobruslení, lyžování, skoky do vody, plavání, sportovala jsem celý svůj život. Dodnes vášnivě ráda lyžuji, dřív jsem se víc věnovala sjezdu, ale teď mám mnohem raději běžky. Miluji dlouhé trasy, když jsem na horách, uběhnu denně dvacet až třicet kilometrů a přitom si vychutnávám pohled na krajinu. Myslím si, že sport je obrovská fyzická pomoc. V sedmdesátých letech jsem často pobývala v Americe, kde nastala móda joggingu. Velice mě nadchl, a tak jsem v New Yorku a také v Kalifornii začala běhat

společně s Američany. V té době nebyl u nás jogging ještě zdaleka známý, ale tam už to bylo plné elánu a svobody, což mi připadalo úžasné. V jogingu jsem pokračovala i po návratu do Čech, i když tady na mne lidé koukali jako na blázna (*smích*). Běhala jsem všude, ať jsem jela, kam jsem jela, doma i v cizině, celkem deset let. Každý den šest kilometrů čili třicet minut, což je doporučená doba pro zdraví. Časem to začne na člověka působit téměř jako droga, protože produkce endorfinů se pro něj stane tak příjemná a příznivá, že když nemůže výjimečně třeba čtrnáct dní běhat, cítí to jako úplnou absenci. S pravidelným běháním jsem přestala až v těhotenství, a pak už jsem se k jogingu nevrátila. Těch deset let určitě přispělo k mé dobré fyzické kondici. Teď k ní přispívá jóga, které se věnuji již devět let.

Řekla bych, že s běháním v přírodě souvisí asi také hledání inspirace pro vaši tvorbu...

Na přírodu jsem velmi napojená a hodně z ní čerpám. Hlavně mi však dává životní sílu. Mám v jižních Čechách chalupu s ateliérem a obrovskou zahradou, ve které ráda relaxuji. Cítím se v ní naprosto šťastná a svobodná. Nejráději po ní chodím ráno, bosá, v noční košili, a poslouchám ticho. Napadá mne tam mnoho myšlenek a беру z ní spoustu inspirace. Hodně mých skleněných soch je inspirováno přírodou, třeba listy na stromech, jejich chvěním a vlněním ve větru či jiným přirozeným pohybem. Nevycházím z přírody jako realista, ale napadají mě v ní myšlenkové procesy pro další ztvárnění života. Jinou mou velkou inspirací je láska a taky křídla, vytvořila jsem několik variant, na kterých jsem pracovala hodně let. Jedna z prvních získala na světové výstavě v Japonsku cenu. (*Dívám se na krásnou barevnou fotografii skleněné sochy křídel, nazvané Přání a tužby, a vůbec se Japoncům nedivím.*) O Japonsku bych mohla hodně vyprávět, byla jsem

tam mnohokrát a mám odtamtud až neuvěřitelné zážitky. Japonci dovedou člověku věnovat tolik pozornosti, zdvořilosti, obdivu a péče, že jsem se leckdy cítila jako „anglická královna“ – například když mne na letišti čekala celá delegace s černými limuzínami a osobní asistentkou, obrovské hotelové apartmá a cesty po celém Japonsku... No, bylo to jako sen. Tím hůř prožívám zprávy o katastrofách, které se tam čas od času dějí.

Říká se „oko – do duše okno“, ale vy raději ztvárňujete rty, zejména ty ženské. Proč si myslíte, že jsou tak důležité?

Rty jsou symbolem polibku a polibek je nekrásnější symbol lásky. Zároveň je to velmi významný akcent lidské tváře. Myslím si, že symbolizují i to, jaký má člověk charakter, je-li smyslný, vášnivý, racionální, skoupý, úzkoprsý... Rozhodně rty o člověku hodně řeknou. A láska je podle mne v životě to nejdůležitější. *(Její tvář rozzáří tajemný úsměv.)*

Žijete teď láskou?

Přiznávám, že mírně zamilovaná jsem neustále. Láska však může mít různé podoby. U mě je na prvním místě příroda, potom moje dcera, a co se týče mužů, tak s těmi to mám trochu problematické, protože já jsem velký idealista *(smích)*...

Jak vychováte svou dceru, je po vás, zdědila váš talent?

Dcera se mi narodila před 23 lety, shodou okolností v Kalifornii. Je úžasná, zdědila můj talent, avšak já jsem jí celý život rozmlouvala, aby se vydala v mých stopách, až se mi to podařilo. Jsem skutečně ráda, protože moje profese je hrozná řehole, a navíc dnešní výtvarný svět je hodně krutý a zlý, proto bych jí ho nepřála. Já sama jsem možná až naivní, ale taková prostě jsem. V mládí jsem si představo-

vala, jak zasvětim život umění, a pak že budu mít velikánskou rodinu a stůl plný dětí. Chtěla jsem mít aspoň čtyři, ale dnes jsem i za jednu dceru vděčná. Žijeme spolu a máme krásný vzájemný vztah. Proto mi asi dala nakonec za pravdu, všechno pečlivě zvážila a pak se rozhodla pro fakultu mezinárodních vztahů, obor právo a podnikání. Pohybuje se v úplně jiném světě než já a já jsem za to hrozně ráda. V září loňského roku ukončila bakaláře a teď pokračuje úspěšně dále. Ona je moje velké štěstí.

Zmínila jste se mi, že jste si sen o velké rodině splnila částečně prostřednictvím adopce na dálku. Co vás k ní přimělo?

Asi ten můj idealismus a pak obdiv k Matce Tereze a jí podobným lidem, které tíží bída dnešního světa. Cítila jsem, že adopcí na dálku mohu nějakému dítěti usnadnit život, a tak jsem se jednoho dne octla v pražské Arcidiecézní charitě. Podle fotografie a zaslanych informací jsem se rozhodla pro adopci tehdy dvanáctiletého indického chlapce jménem Ragavendra. Líbila se mi jeho přiložená charakteristika, v níž se psalo, že je to milý a společenský chlapec, který rád hraje divadlo, pomáhá doma mamince s domácími pracemi, zejména s nošením vody, že má moc rád všechny členy své rodiny a také že má kočku, kterou často nosívá na rameni a rád si s ní hraje. Účastní se prý všech školních aktivit, a díky své dobré povaze je oblíbený u učitelů. Dále jsem se z dokumentace dozvěděla, že oba jeho rodiče jsou negramotní, matka roluje tabák, otec žádnou stálou práci nemá, a tak musí rodina čelit mnohým problémům. Kvůli nedostatku peněz přestali posílat do školy Ragavendrova bratra i sestru, a proto by si přáli vzdělání alespoň pro Ragavendru, ale potřebují k tomu podporu. A to byl důvod, proč jsem se přibližně před pěti lety rozhodla přispívat na chlapcovu školní docházku. Dostávám od něj dvakrát do roka dopis, v němž mi pokaždé děkuje za to, že může studovat,

kreslí mi obrázky a také mi posílá kopie svých vysvědčení. Dělá mi radost. Kdybych měla mnohem víc prostředků a jednodušší život, klidně bych děti, jako je on, adoptovala třeba deset...

Co ještě vám v životě dělá radost?

Tak třeba náš pejsek, potom ta zahrada, jak už jsem se zmínila, a umění. Když si ho dělám sama pro sebe, tak mi taky dělá radost, ale ztrpčují mi ho okolnosti, které nás obklopují. Myslím si, že v dnešním světě je umění mírně pohřbíváno, dokonce někdy mám pocit, že spěje až k zániku, stává se virtuálním... Kýče vládnu světu čím dál víc. Mám obavu, že lidé nejsou k umění dostatečně kultivovaní, že je k němu nic nevede a že ani nepociťují jeho potřebu, až na výjimky, jako ve všem...

Myslíte, že je to jen u nás, anebo i jinde ve světě? Vystavovala jste například v Americe, v Japonsku, Kanadě, Německu, Dánsku, Rakousku, cítila jste to stejně?

Mám pocit, že je to dnes všude stejné, všude vládne především konzum. V Americe i v Japonsku jsem se zúčastnila světových přehlídek uměleckého skla. Zejména v Japonsku jsem měla velký úspěch, získala jsem cenu v Tokiu a Kanazawě, dokonce tam mám jedno nádherné muzeum zasvěcené své práci a asi v deseti dalších muzeích jsem zastoupena. Avšak bohužel i Japonci dnes mají problémy s uměním, protože nikde na ně nezbyvá moc peněz. Vezměte si, že u nás v Praze bylo asi deset galerií věnovaných sklářské tvorbě a zbyla jen jedna. V dnešní době se nedá uměním zbohatnout, na to musejí být velmi ostré lokty a velká drzost, a to moje generace spíš nezná. U nás doma převládá především zájem muzeí, jsem zastoupena jak v Uměleckoprůmyslovém muzeu, tak v několika regionálních muzeích po republice. Částečně mám domov také v Mnichově, kde

jsem šest let žila a kde dcera vlastně vyrůstala. Mám tam hezké záze-
mí, pěkné vzpomínky, líbí se mi tam, daří se mi tam, takže do Mni-
chova jezdím ráda. Řekla bych, že Německo proplová tou dnešní
krizí nejsnadněji, což platí naštěstí i o umění.

**Domácí zázemí máte, myslím, kromě Prahy také v jedné jiho-
české obci, do níž spadá i část vaší rodinné historie.**

To místo je nedaleko rakouských hranic. Narodil se tam můj ta-
tínek, prožil v té obci část svého mládí a také se v ní seznámil s ma-
minkou. Ta sice pocházela z Vídně, ale během stěhování do Prahy se
její rodina zastavila na půl cesty na jihu Čech někoho navštívit. Když
se s tatínkem potkali, bylo jí šestnáct a jemu sedmnáct... Pak tam
dlouho nikdo nežil, protože maminka byla v Praze, tatínek na vojně
v Turnově, jenže láska byla silnější, tak za ním odešla do Turnova.
Do tatínkova rodiště jsem jezdívala na kratší prázdniny a moc se mi
tam líbilo, protože je to půvabný kraj. Takže jsem se tam po mnoha
letech vrátila a vedle rodné chalupy svého otce jsem si vybudovala
ještě ateliér.

**Žijete tady, žila jste nějaký čas v Německu, pobývala jste v Ame-
rice, v Japonsku, můžete tedy srovnávat. Kde byste žila nejra-
ději?**

Asi vás zklamou, protože by to nebyla ani jedna ze zemí, které jste
jmenovala. Kdybych mohla, vybrala bych si Itálii. Líbí se mi na ní
v první řadě architektura, umění, krajina, móda, auta, veškerý design.
Líbí se mi také temperament Italů, jejich bezprostřednost a celkový
styl života. I to, že na sebe občas zakřičí (*smích*), aspoň si řeknou
všechno do očí a nepomlouvají se za zády a předejdou tak infarktům.
A také nesmím zapomenout na vynikající kuchyni! Já prostě říkám,
že pánbůh políbil Apeninský poloostrov.